

190

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

Under denne Titel er det min Hensigt i Begyndelsen af hver Maaned at offentliggøre en Oversigt over de Angreb, som i den forudgaaende Maaned har hjemsøgt vore Markplanter. Naar jeg har turdet indlade mig paa dette Foretagende, skyldes det i første Linje den Omstændighed, at det er lykkedes mig at samle en Kres af Medarbejdere rundt om i Landet blandt Bestyrere og Assisterer ved Statens Forsøgsstationer, Landboforeningernes Konsulenter og Planteavlsmedhjælpere, Landbrugsskolernes Lærere, særlig interesserede Landmænd m. fl. Fra disse Mænd modtager jeg hver Maaned en Indberetning om de Iagttagelser, de har gjort i den forløbne Maaned; for den beredvillige Tilslutning, Planen om disse Undersøgelser har mødt, udtaler jeg herved min bedste Tak. Paa Grundlag af de modtagne Indberetninger og mine egne Iagttagelser udarbejdes da de her foreliggende Oversigter.

Dette Arbejde tilsigter at imødekomme den Trang, der sikkert findes hos mange, til saa hurtigt som muligt at faa et Overblik over Sundhedstilstanden blandt vore dyrkede Planter. Desuden vil sikkert adskillige Iagttagelser, som ere gjorte i én Egn, kunne have Betydning udover denne og mulig anspore andre til at gøre lignende Iagttagelser; mange Sygdommes Optraeden vil sikkert kunne blive bedre udforsket, naar Meddelelser allerede fremkommer, medens Angrebet maaske er i fuld Gang og Interessen derfor er levende. Endelig vil der kunne indtræde de Tilfælde, hvor man gennem Meddelelser som disse kan anbefale en eller anden Foranstaltning, der kan afværge et truende Angreb.

Disse Oversigter søger altsaa deres væsentlige Berettigelse i at tjene Øjeblikkets Interesse; men de — og det Materiale, hvorpaa de er bygget — vil forhaabentlig kunne danne et Supplement til det ad anden Vej tilvejebragte Grundlag for Professor *E. Rostrups* vel kendte Aarsoversigter over Plantesygdomme, der er og stadig bør blive den Kilde, hvortil man i Fremtiden vil søge tilbage for at faa Oplysninger om Plantesygdommenes Optraeden her i Landet.

I.

April 1906.

For denne Maaned er der indkommet ialt 38 Indberetninger, hvoraf 13 fra Sjælland, 2 fra Lolland-Falster; 5 fra Fyn og 18 fra Jylland.

Den Sygdom, som især har tildraget sig Meddelernes Opmærksomhed, er *Bægersvampens* Angreb paa Kløver og andre Bælgplanter i 1ste Aars Græsmark. 10 Iagttagere, især i Jylland, men ogsaa paa Øerne, har ikke iagttaget denne Sygdom, der altsaa synes at være noget spredt i sin Optraeden, uden at Aarsagen dertil dog kan paavises med Sikkerhed.

Næsten alle Steder har Angrebet varet Vinteren igennem; et enkelt Sted er det iagttaget i Oktober Maaned; ellers synes det at være begyndt i November-December, eller maaske endnu senere. Paa flere Ejendomme var Sygdommen paa sit højeste i Februar-Marts, især paa en Tid, da der var Frost om Natten og Solvarme om Dagen. Næsten overalt i Jylland og i enkelte Egne paa Øerne fortsattes Angrebet April Maaned igennem, ja tiltog enkelte Steder i Maanedens Løb; ogsaa i denne Maaned nævner flere Iagttagere Nattefrostens begunstigende Virkning. Paa Øerne er det imidlertid det hyppigste, at Angrebet standsede i den varme Periode først i April, og at mange svækkede Planter da kom til Kræfter igen, saaledes at Bestanden blev nogenlunde normal, selv hvor den tidligere havde været meget medtaget.

Angrebets Styrke har været meget forskellig, varierende fra Svækkelse af enkelte Smaapletter til total Ødelæggelse af hele Kløverbestanden. Allevegne fra meddeles det, at Ødelæggelsen var størst, hvor den ny Kløver i Efteraaret var frodigst, paa Jorder i god Kultur og stor Gødningskraft, endvidere paa Marker med Hældning mod Nord, hvor Solen ikke ret kunde virke udtørrende og svampedræbende. Derimod paa magre, daarlig kultiverede Jorder eller paa Marker, hvor Kløveren som Følge af en for tæt Vækst af Dækfrugten har været spinkel

og tynd i Efteraaret, der har Sygdommen ingen Rolle spillet. Men selv paa de bedre Jorder med den kraftige Kløverbestand, har man efter mange enstemmige Udtalelser kunnet holde Angrebet indenfor rimelige Grænser ved *Afgræsning* af Udlægsmarken i Efteraaret ved Kvæg eller Faar. En Afhugning virker paa lignende Maade, som det ses af en Meddelelse fra Lyngby-egnen: „Et Par Smaapartier, der var blevet slaaet meget nær sent i Efteraaret, havde kun lidt meget lidt, medens de ikke slaaede Partier var helt ødelagte. Grænsen mellem det slaaede og det ikke slaaede var overordentlig skarp.“

Alle de i Græsmarken dyrkede Bælgplanter kan angribes, men Rækkefølgen af de forskellige Arter efter deres Modtagelighed varierer fra Sted til Sted. En Meddeler beretter, at Humle-Sneglebælg var totalt ødelagt, Rundbælg stærkt angrebet, Rødkløver og Alsikekløver mindre og Hvidkløver kun svagt. Hos andre har Alsikekløveren lidt usædvanlig meget, ja været helt ødelagt. Et Sted har Kællingetand været stærkt angrebet, men et andet Sted uskadet til Trods for, at Rødkløveren i samme Mark var dræbt af Svampen. Paa lignende Maade med de forskellige Rødkløversorter, et Sted har sildig Rødkløver klaret sig bedre end tidlig; et andet Sted var det omvendte Tilfældet. Vi staar her overfor en Række Spørgsmaal, hvis Løsning er en af de mange Opgaver, der vil foreligge, naar vi en Gang faar oprettet en fast organiseret plantepatologisk Forsøgsvirksomhed.

Foruden i Græsmarkerne har Bægersvampen været paa Spil i *Lucernemark* flere Steder; Angrebet er her først iagttaget i April og er endnu uden større Betydning; det fortjener dog nøje Opmærksomhed i den kommende Maaned.

Endvidere har *Nattefrosten* ødelagt Kløveren i flere Egne, uafhængig af Bægersvampen.

For *Vintersædens* Vedkommende synes Sundhedstilstanden gennemgaaende at have været god. Kun faa Steder meldes om Angreb, og disse er i Reglen uden større Betydning.

I *Hvedemark*er paa Sjælland, Møen og Lolland-Falster er der fundet gennemgaaende svage Angreb af *Kornets Blomsterflue*. Efter iagttagelser paa Lolland angribes sent saaet Hvede stærkere end tidlig saaet, og Hvede efter Turnips angribes stærkere end efter andet Staldfoder. Ved Maanedens Slutning var Angrebet ved at høre op, idet de fleste Larver var vandret ud af Planterne; efter Tilførsel af Chilisalpeter synes Planterne at komme sig efter Angrebet. *Gulrust* er fundet et Par Steder, men kun sparsomt.

Rugen har paa Møen været lidt angrebet af *Kornets Blomsterflue*. Fra Vestfyn og Midtjylland berettes om *Fritflue*angreb, dog uden større Betydning for Rugens Vækst; i de angrebne Planter fandtes baade Larver og Pupper. Paa Rugblade angives svage *Rust*angreb fra et Par Steder.

Vinterbyg er ved Lyngby blevet stærkt udtyndet af *Græssernes Traadkølle*. Her og i nogle andre Egne er der fundet en Del *Gulrust* og *Bygrust* paa de overvintrede Planter, ligesom lignende Angreb ogsaa er iagttagne om Efteraaret, altsaa et Vidnesbyrd om, at Rusten her kan overvinde i Sommersporestadiet; i lignende Retning tyder iagttagelsen af *Kronrust* paa Engsvingel ved Lyngby.

Vaarsæden har, forsaavidt den overhovedet er kommen op, ikke lidt videre Skade; der meddeles dog sparsomme Angreb af *Smælderlarver* og nogen *Frostskade*.

I Beholdningerne af *Rodfrugter* har der i nogle Egne vist sig skadelige Angreb. *Runkelroer* og *Kaalroer* har været hjemsegte af *Traadkølle* og *Bægersvamp* (en anden Art end Kløveren); for Frøavlens spiller disse Angreb en stor Rolle, idet de syge Roer er uanvendelige til Udplantning; fra Midtjylland hedder det sig, at Traadkøllens Angreb truer Frøavlens af Runkelroer meget alvorligt. *Kartoflerne* har været mere eller mindre hjemsegte af *Kartoffelsvamp* og *Knoldforraadelsesbakterier*; de sidste har et Sted forvandlet Beholdningen af Richters Imperator til en blød, stinkende, værdiløs Masse, medens Magnum Bonum slap fri; et andet Sted blev amerikansk Rosenkartoffel ødelagt. *Jordkokknoldene* har ogsaa været stærkt angrebne af *Bægersvamp*.

Fra Silkeborgegnen berettes om hyppige Angreb af *Kornorm* i Beholdninger af Turnipsfrø.

Endelig har forskellige iagttagere i *Jorden* fundet levende *Larver* af forskellige Skadedyr, som Oldenborrer, Gaasebiller og især *Knoporme*. Disse sidste er navnlig fundne i Jylland; og iagttagerne frygter med Rette for Angreb paa de Afgrøder, der skal vokse paa de paagældende Marker; der er imidlertid næppe andet at gøre end at løbe Risikoen ved at besaa Markerne og saa ved en rigelig Udsæd og tidlig Udstrøning af Chilisalpeter at hjælpe Planterne over et eventuelt Angreb; det maa imidlertid erindres, at Knopormene forpupper sig i Løbet af For-aaret, saa Fareh er maaske ikke saa stor, som det paa Forhaand kunde synes.

Ogsaa de fuldt udviklede Insekter har været paa Færde: ved Aars er iagttaget Sværme af *Gaasebiller* i Begyndelsen af April, og ved Klank og Lyngby er der iagttaget *Jordloppe*angreb, sidste Sted paa Kulsukker.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

II.

Maj 1906.

For denne Maaned er indkommet ialt 52 Indberetninger, hvoraf 13 fra Sjælland og Møen, 2 fra Lolland-Falster, 7 fra Fyn og 30 fra Jylland. Desuden er der i nedenstaaende Oversigt benyttet en Del skriftlige Meddelelser fra Landmænd, der have henvendt sig til mig, og Optegnelser fra Rejser i forskellige Egne af Landet.

Det stærke Angreb af *Bægersvampen*, som i forrige Maaned gjorde sig saa stærkt gældende blandt Bælgplanterne i 1ste Aars Græsmark, er nu hørt fuldstændig op. Desværre har det mange Steder medført, at Kløverbestanden er meget mangelfuld; andre Steder er den dog bleven bedre, end man havde ventet. Paa Grund af de gunstige Vejrforhold har Græsserne kunnet udnytte den ledige Plads og de danner nu de fleste Steder et frodigt Tæppe. Sygdomme blandt Fodergræsserne er nok bemærkede, som *Brand* i Draphavre og Hejre, *Brunrust* paa Hejre og Fløjelsgræs, lidt *Meldug*, nogle *Fritflueangreb* o. s. v.; men disse Angreb har dog stedse været af ringe Betydning.

Bægersvampangrebet paa *Lucerne* er i denne Maaned iagttaget flere Steder i alle Landsdele og har undertiden udtyndet Bestanden stærkt; antagelig er Skaden kun forbigaaende, da Sygdommen i Reglen har holdt sig til Rodens øverste Ende; det maa derfor ventes, at der vil udvikles nye Skud fra Rodens sunde Del; under Forudsætning af Markens omhyggelige Renholdelse vil disse kunne vokse op og udfylde de tomme Pladser igen. Enkelte Steder har Lucernemarkerne været haardt plagede af *Bladrandbiller*; *Mangel paa Knoldbakterier* har i flere Egne givet adskillige Lucernemarker et sygeligt Udseende, der jo kan hæves ved Tilførsel af Pødejord.

Fra *Hvedemarkerne* meldes Angreb af *Gulrust*, der er i Tiltagende især fra Midten af Maaneden; ved dens Slutning havde Rusten dog ikke nogen truende Karakter, om end den var meget almindelig til Stede. I de første Dage af Maj iagttoges der i Jylland Angreb af *Kornets Blomsterflue*, i Skanderborg-, Horsens- og Vejle-Eggen; enkelte Steder var det meget ondartet, med 50—90 pCt. syge Planter, dog tilsyneladende kun paa bakket, noget mager og tør Jord. Ogsaa *Fritfluelarven* fandtes i Hvedeplanter forskellige Steder, uden at den anrettede Skade af Betydning.

Rugen var først i Maaneden angrebet baade af *Fritflue*- og af *Blomsterfluelarver* hist og her baade i Jylland og paa Øerne, men stedse uden at der skete nogen Skade. Overhovedet synes en vel ernæret Rugmark at lide paafaldende lidt af Angreb; saaledes meddeles det, at en Mark, som i Efteraaret havde været ret stærkt medtaget af Fritfluen, nu staar udmærket og lover en god Høst. Efter at Rugen er begyndt at skride i Slutningen af Maaneden, har der vist sig forskellige Angreb. Overalt i Landet ser man de hvide Aks, som fremkaldes af *Stængelmøllens* eller *Stængeluglens* Larver; saadanne Aks kan ofte være til Stede i ret stort Antal. Ogsaa *Stængelbranden* har begyndt at vise sig hist og her.

De i forrige Beretning omtalte Angreb paa *Vinterbyg* af *Gulrust* og *Bygrust* er nu bleven stærkere, og *Meldug* er kommet til; disse Sygdomme kan svække Vinterbygget en Del, men har navnlig Betydning som Udgangspunkt for Smitte til Vaarbygmarker; disse sidste lider ofte særlig stærkt af de nævnte Sygdomme i Nærheden af Vinterbygmarker. *Brand* og *Stribesygge* har sidst i Maaneden ogsaa vist sig i Vinterbygget.

Hovedinteressen har for denne Maanedes Vedkommende knyttet sig til *Vaarsæden*, og med ængstelig Forventning har mange iagttaget Markerne for at se, om der skulde vise sig Tegn til lignende Ødelæggelser som dem i Fjor. Det kan da straks siges, at saadanne Tegn endnu

ikke har vist sig, og at Udsigterne for Vaarsæden, vel især paa Grund af det gunstige Vejr, gennemgaaende er lovende. Alligevel har der hist og her vist sig forskellige Angreb, som har haft en ret ondartet Karakter.

Smælderlarverne har været paa Spil vistnok i alle Landets Byg- og Havremarker. Angrebet er begyndt i de første Dage af Maaneden og har fortsat sig til dens Slutning; de fleste Steder synes det at have naaet sit Højdepunkt ved dens Midte. Angrebets Styrke har varieret fra ganske forsvindende til fuldstændig Ødelæggelse af hele Partier af Markerne; dog synes det sidste Tilfælde at være meget sjældent. Regnperioden i Slutningen af Maj har sikkert hjulpet adskillige Planter, som var svækkede, men ikke dræbte, saaledes at Skaden ikke bliver saa stor, som den mange Steder kunde se ud til.

Flere Jagttagere meddeler, at Smælderangrebet var værst efter Rodfrugter og Kartofler eller ved Kulepladserne; man har set, hvordan Roerester og efterladte Kartofler kunde huse Masser af Larver. Et enkelt Sted har man paa et mindre Areal indsamlet de Kartofler, som fandtes i Jorden; paa denne Jord har Angrebet været uden Betydning, medens det paa Nabomarker har været kendelig stærkere. En anden Jagttager har fundet, at Skaden har været mindst ved Anvendelse af større Saamængde. En tredje meddeler, at Angrebet er svagest, hvor Jorden er fast, som i Forpløjningerne. Et Sted har Overgødning med Chilisalpeter været anvendt som Middel med godt Resultat.

Bygget har endvidere været angrebet af *Jordlopper* hist og her, af *Pletsyge* og andre Sygdomme, som endnu ikke har haft væsentlig Betydning.

I mange *Havremarker*, saa godt som i alle Egne af Landet, har man fundet Angreb af *Fritfluellarver*; de første Spor af dette Dyr's Virksomhed iagttoges i Tiden mellem den 10. og 20. De fleste Steder er det dog kun et ringe Procenttal af Planterne, som er angrebne, og overalt synes der at være dannet kraftige Sideskud til Erstatning for det ødelagte Hovedskud; dette gælder dog kun de tidlige saaede Marker, som i Aar vistnok er almindeligere end ellers. I de sildig saaede er Angrebene endnu ikke iagttagne, men for deres Vedkommende vil sandsynligvis Regnperioden sidst i Maj vise sig at have gjort stor Gavn, dels ved at betinge en hurtigere Vækst, dels maaske ved at hindre Fritfluernes Æglægning. Foreløbig synes Faren for alvorlige Fritflueangreb ikke at være stor, men noget sikkert Overblik over Situationen kan man næppe faa før noget hen i Juni.

I mange Egne nærede man Frygt for, at *Knopormene* skulde anrette Ødelæggelser i Vaarsædsafgrøder efter de haardt angrebne Roemarker; det har imidlertid vist sig, at kun en enkelt Meddeler har iagttaget Skade, forårsaget af dette Dyr paa Vaarsæd. Knopormene har antagelig forpuppet sig i Løbet af Maaneden, hvilket ogsaa er iagttaget et enkelt Sted.

Bælgsæden (Ærter, Hestebønner, Vikker) er overalt bleven angrebet af *Bladrandbiller*, som især paa de tidlig saaede Marker har gjort stor Skade; enkelte Steder har man endog maattet pløje Ærte- eller Vikkemarken om af denne Grund. Angrebet er taget stærkt af i Slutningen af Maaneden og er nu uden Betydning; i de fleste Marker vil dets Virkning være af mere forbigaaende Art. Hist og her angives det, at *Jordlopper* har været slemme ved Bælgsæden.

Runkelroemarkerne ser gennemgaaende meget lovende ud; men af og til træffer man Angreb af *Rodbrand*, som sædvanlig især paa Marker, der enten viser Tegn paa Kalkfattigdom eller daarlig Vandafladning. *Tusindben* er fundne ved døde, spirede Frø under Omstændigheder, der kunde tyde paa, at de har voldt Ødelæggelsen; ligeledes har *Smælderlarver* dræbt unge Runkelroeplanter hist og her.

Kaalroer og *Turnips* har i mange Egne været haardt medtagne af *Jordlopper*, især de tidlig saaede Marker og navnlig i Egne, hvor der kun er faldet lidt Regn. Det meddeles fra mange Steder, at med Regnen i Maanedens sidste Dage er Angrebet hørt op, og Planterne er begyndt at komme til Kræfter igen. Adskillige Kaalroemarker er dog blevene pløjede om og saaede efter med Turnips eller Runkelroer. Om *Kaalmøllet* foreligger der kun en enkelt Iagttagelse fra Vendsyssel; man har her set Møllet flagre om mellem Kaalroeplanter; Larven er endnu ikke iagttaget.

Frø-Runkelroerne har endnu ikke frembudt særlige Angreb. Der er set Spor af *Rust* og *Bladskimmel*; dette fortjener at nævnes, da Frømarkerne paa denne Tid af Aaret jævnlig bør efterses, og alle Planter, der lider af de nævnte Sygdomme, bør fjærnes, baade for Frøplanternes egen Skyld, men ogsaa for at disse Smittecentre ikke skal forårsage Angreb i 1ste Aars Mark.

Frø-Turnips og *Frø-Kaalroer* har i Blomsterne været angrebne af *Raps-Glansbillen* (Glimmerbøssen); Angrebet var paa sit højeste midt i Maaneden og aftog derefter; i det hele synes det i Aar at have været mindre end sædvanligt.

Den 5. Juni 1906.

F. Kolpin Ravn.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

III.

Juni 1906.

For denne Maaned er indkommet ialt 44 Indberetninger, hvoraf 11 fra Sjælland, 3 fra Lolland-Falster, 5 fra Fyn og 25 fra Jylland.

Ved at gennemlæse disse Beretninger faar man et bestemt Indtryk af, at Sundhedstilstanden blandt vore dyrkede Planter i den forløbne Maaned i det store og hele maa betragtes som god; Angreb, der truer større Dele af Landet med alvorlige Tab, er ikke iagttagne. Enkelte Meddelelere fremhæver endog den usædvanlig frodige Udvikling af alle dyrkede Plantearter og dermed følgende Mangel paa Sygdomme. Dette almindelige Indtryk har jeg faaet bekræftet paa mine Rejser. Men baade af Indberetningerne og af mine egne Iagttagelser fremgaar det, at en Række af Sygdomme er forefundne, og at enkelte af dem stedvis har haft større Betydning; desuden har det vist sig, at Tørke flere Steder, særlig i det nordlige Jylland, har svækket Afgrøderne en Del.

Paa *Hveden* har *Gulrusten* været iagttaget Maaneden igennem i mange Egne. Angrebet, der begyndte i Maj, naaede oftest sit Højdepunkt i Midten af Maaneden og er derefter i Aftagende. Enkelte Steder har det dog været i stadig Tiltagende til Maanedens Udgang. Som i tidligere Aar har de forskellige Hvedesorter og Stammer vist sig meget ulige modtagelige. Foruden Rusten er hist og her bemærket Angreb af *Meldug*, *Hvedemyg* og *Blærefodder*.

I *Rugmarkerne* har man flere Steder fundet *Stængelbrand*, dog overalt i mindre Mængde. *Gulrust* og *Brunrust* har som sædvanlig været almindeligt forekommende, men stedse i ringe Grad. *Sortrust* (Berberis-Græsrust) er kun angivet fra Viborgegnen. I Jylland har man et Par Steder fundet „Honningdug“ i Rugaksene som Forløber for *Meldrøjer*; dette Angreb var særligt ondartet paa en Rugmark med sildig udviklede Aks. „*Knækkesygen*“ er iagttaget næsten overalt i Landet i ringe Grad; denne Sygdom synes i nogle Tilfælde at skyldes Svampeangreb, i andre Insektangreb.

Det mest fremtrædende Angreb i *Bygmarkerne* er *Bladpletsygen*, som er iagttaget overalt, enkelte Steder saa stærkt, at alle Blade har været oversaaede med de ejendommelige langagtige, sortbrune Pletter; flere Steder har Sygdommen været i Tiltagende hele Maaneden igennem, andre Steder synes den nu i Aftagende. Ofte synes dette Angreb at have en mere faretruende Karakter, end det senere vil fremgaa af Udbyttets Størrelse; men hist og her kan der nok paavises Marker, hvis Udvikling er sat noget tilbage ved denne Sygdom. *Stribesygen* optræder som sædvanlig overalt i Landet, særlig paa 6-radet Byg; enkelte Steder har det 2-radede Byg lidt særlig meget, en Meddeler anslaaer Tabet til 2—3 Fold. *Bygflu*en er iagttaget i Slutningen af Maaneden i flere Marker, især i sent saaet Byg; Angrebet synes at have været stærkest i Vendsyssel og Himmerland. Af mere underordnet Betydning har Angreb af *Bygrust*, *Gulrust*, *Meldug* og *Bladlus* været; i enkelte Marker er dog set stærke Meldugangreb. Ved Maanedens Slutning har den *Nøgne Bygbrand* vist sig flere Steder.

I *Havren* er *Fritflue*angreb iagttaget saa godt som allevegne; men intetsteds har de forvoldt nogen større Skade, hvor Havren har været rettidig saaet. Man kan derfor uden Betænkning sige, at Fritfluefaren for det store Flertal af Landets Havremarker er ovre for i Aar. At sent saaede Marker har vist stærke Angreb stemmer jo med tidligere Aars Erfaringer. Fra Lolland meddeles følgende interessante Iagttagelse om denne Sygdom: „Fritflueangrebet gælder særlig den Del af bredsaaet Havre, som blev forsinket i Spiring ved Foraarstørken. Næsten alt, hvad der ikke naaede Spiring i Løbet af faa Dage efter 5te April er hjem søgt og for største Delen ødelagt af Fluen og er bleven staaende i Bunden som Græs. Radsaaet Sæd fra samme Saadato har næsten intet lidt, fordi det har spiret straks.“ Af alvorligere Tilfælde

maa nævnes Angreb af *Havreaal*, der helt eller delvis har ødelagt flere Marker i Nordsjælland og Midtfyn. Den „lyse Pletsyge“ er iagttaget mange Steder i alle Egne af Landet, som sædvanlig især paa skarpt begrænsede Partier af Markerne med tørveagtig eller humusrig Jord. I de sidste Dage af Juni er endvidere iagttaget *Nøgen Brand* i mange Havremarker; dette Angreb fortjener at følges nøje i Juli, særlig paa Marker, hvor der produceres Saasæd; hvis det skulde vise sig i større Udstrækning, bør man i Tide være forberedt paa Afsvampning af Saasæden til næste Foraar.

Hestebønner og *Vikker* har flere Steder været angrebne af *Bladlus*, tildels ret stærkt. En enkelt Meddeler har mod dette Angreb med Held anvendt en Oversprøjtning med Kvassiasæbevand.

Kartoflerne har endnu kun haft ganske spredte Angreb af „*Sorte Ben*“, *Tæger* og *Kartoffelboreren*.

I det nordlige og østlige Sjælland samt Syddjylland har man iagttaget *Krusesyge* hos *Gulerødder*, oftest ret ondartet. Endvidere har *Gulerodsfluen* ødelagt enkelte Gulerodsstykker kort Tid efter Udttyndingen.

Kaalroer og *Turnips* har hist og her været hjemsøgt af *Kaalfluens* Larve, især i sidste Halvdel af Maanedelen. *Kaalmøllets* Larve er kun iagttaget et Par Steder i Vendsyssel og her kun i faa Eksemplarer; tager man i Betragtning, at Angrebet i Fjor var i fuld Gang mange Steder ved denne Tid, og at Planterne gennemgaaende var længere tilbage i Udvikling, er der næppe Sandsynlighed for større Angreb i Aar. Nogle Iagttagere i Jylland har allerede sporet *Kaalbrokssvampens* Virksomhed i Kaalroe- og Turnipsmarker; den er ogsaa funden paa forskellige Ukrudtsplanter (Agersennep, Agerkaal, Hyrdetaske, Pengeurt). Der er endvidere iagttaget Overgnavning af de unge Planter Rødder ved *Smælderlarver* og *Knoporme*, samt begyndende Angreb af *Bladlus* (paa Kaalroer).

Hos *Frø-Kaalroer* og *-Turnips* er iagttaget Angreb i Skulperne af *Gallemyg* og *Snudebillelarver*, dog kun et enkelt Sted.

Runkelroe- og *Sukkerroemarkerne* har ikke udvist noget særlig mærkeligt, udover spredte Angreb af *Rodbrand*, *Aadselbiller*, *Smælderlarver* og *Bedefluelarver*.

I *Frørunkelroerne* har *Bladlusene* begyndt at husere, og flere Steder er man i Gang med Indsamling af de befængte Grene af Blomsterstandene. *Bladskimmel* er iagttaget i ringe Mængde i en enkelt Mark.

Lucernen har endelig vist sig almindelig angrebet af *Skivesvamp*, der viser sig som smaa sortbrune Prikker og foraarsager et for tidligt Affald af de nedre Blade. I en enkelt Mark er der endnu i Juni funden Planter, som var dræbt af *Bægersvamp*. Den i Aar saaede Lucerne har mange Steder i den første Tid efter Spiringen været hjemsøgt af en Art Rodbrand, antagelig foraarsaget af *Kimskimmel*; herved er der fremkommet større eller mindre Spring i Rækkerne, i enkelte Marker endog store Pletter, hvor alle Planter er gaaet bort; desuden har *Smælderlarver* hist og her dræbt en Del unge Planter.

Den 4. Juli 1906.

F. Kolpin Ravn.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

IV.

Juli 1906.

For denne Maaned er indkommet ialt 33 Indberetninger, hvoraf 10 fra Sjælland, 1 fra Lolland-Falster, 3 fra Fyn og 19 fra Jylland.

Saa vel ved disse Meddelelser som ved mine egne Iagttagelser bekræftes den i forrige Maaned meddelte Opfattelse, at der ikke er optraadt særlig alvorlige Angreb af nogen Art. Som i Juni har *Tørken* været meget haard ved de fleste Afgrøder i det nordlige, midterste og østlige Jylland samt enkelte andre Dele af Landet; endvidere har store Strækninger af Jylland været hjemsoget af *Nattefrost* i Maanedens Begyndelse, som har afsvedet Blade og Blomster paa mange Kartoffel- og Boghvedemarker.

Om Angreb af Snyltesvampe og Skadedyr kan meddeles følgende Iagttagelser:

Det i *Hvedemarkerne* tidligere iagttagne Angreb af *Gulrust* har i Reglen ikke bredt sig videre i den forløbne Maaned, saa at det farlige Angreb i Aksene næsten overalt er udeblevet. *Stinkbrand* er fundet forskellige Steder, hvor Saasæden ikke har været afsvampet. *Hvedemyggen* er bemærket i de fleste hvededyrkende Egne, men kun i Vestlolland har dette Dyr paa enkelte Ejendomme voldet Tab, der dog vist ikke er af større Betydning. Endvidere er der fundet mere spredte Angreb af *Meldug* og *Aksuglen*.

I *Rugmarkerne* er *Stængelbranden* iagttaget i alle Provinser, men overalt kun i ringe Mængde; det samme gælder de forskellige *Rustarter*. *Meldrøjer* er set hist og her, især i Jylland, *Aksuglen* i Roskildeegnen.

Det i Juni Maaned stærkt fremtrædende Angreb paa *Bygget* af *Bladpletsygen* er standset i Løbet af denne Maaned i de fleste Marker; men hvor det har været særligt ondartet, er Bladene visnede for tidlig, og Kærneudviklingen synes som Følge deraf at være mindre god. *Stribesygen* er bemærket overalt i Landet i Marker baade med 2-radet og 6-radet Byg; enkelte Iagttagere angiver at have fundet 5—10 pCt. syge Planter, i enkelte Marker endnu mere. *Nøgen og dækket Bygbrand* har været almindeligt optrædende; hist og her har Mængden af Brandplanter været betydelig, til 14 pCt. *Bygrust*, *Gulrust*, *Meldug* og *Bladlus* er fundne overalt, men kun sjældent med større Styrke, og da især paa sentsaaede Marker. *Bygfluens* har derimod været særdeles ondartet i det nordlige og nordvestlige Jylland; fra Vendsyssel berettes, at der i en Mark fandtes 25 pCt. angrebne Planter; i Thistedegnen har Bygfluens Larve i den Grad hærget Bygmarken, at Afgrøden næppe bliver en Tredjedel af det normale; fra flere Egne meddeles, at dette Angreb er værst i sent saaede Marker. *Havreaal* og *Kornskænder* er trufne paa Byg i Roskildeegnen, *Halmhvepsen* hist og her paa Øerne.

Havren har som i Juni næsten overalt vist svage Angreb af *Fritfluens*; i denne Maaned har man hyppig iagttaget „Hvidaks“, som var foraarsagede af Fritfluelarver; men kun i meget sent tilsaaede Marker (Staldfoder) har Angrebet været af større Betydning. *Nøgen og dækket Havrebrand* er iagttaget i de fleste Egne; hyppigst har den nøgne Brand været; den synes dog ikke at have været særlig ondartet, men der er produceret en rigelig Mængde Sporer, som vil kunne betinge mere ondartede Angreb til næste Aar. Den dækkede Havrebrand er især iagttaget i Graa Havre og Purhavre; i den sidste har man fundet indtil 50 pCt. angrebne Planter, hvilket maa være en yderligere Opfordring til at undlade at dyrke denne i sig selv værdiløse Planteart. *Havreaalen* har anrettet stor Skade i mange Marker i de fleste Egne af Sjælland og Fyn. *Lys Pletsyge* er fundet flere Steder, men har i denne Maaned ikke bredt sig ud over de Arealer, som allerede var angrebne i Juni. *Bladlus* er fundne i mange Egne og har uden Tvivl svækket mange sildige Havremarker ret betydeligt.

Hestebønner og *Vikker* har som i Juni hyppig været angrebne af *Bladlus*; *Ærter* har enkelte Steder været befængte med *Meldug*, og i Bælgene har man hist og her fundet en Del *Viklerlarver*.

I *Kartoffelmarkerne* har der vist sig Angreb af *Kartoffelskimmelen*, især paa tidlige Sorter; fra ganske enkelte Marker paa Lolland-Falster mældes om mere betydelige Angreb. Iøvrigt har man hist og her fundet *Kartoffeltægen*, *Kartoffelboreren*, *Knoporme* og „*Sorte Ben*“, alt kun i ringe Mængde.

Gulerødderne er mange Steder blevet stærkt udtyndede af *Gulerodsfuen*; *Smølderangreb* er fundne et Par Steder og *Knopormeangreb* i flere Egne, især i sidste Tredjedel af Maanedens. *Krusesygen* har som sædvanlig været almindelig udbredt paa Sjælland, men er ogsaa iagttaget et Par Steder paa Fyn og i Sydøstjylland; dette Angreb synes at være i Aftagende henimod Maanedens Slutning. Paa *Frøgulerødder* har man flere Steder iagttaget Gulerodsvampen og andre Snyltesvampe, som har anrettet betydelig Skade.

Paa *Turnips* og *Kaalroer* har man vistnok i alle Egne af Landet kunnet finde *Kaalmøl-larver*; men de har overalt kun været tilstede i ringe Mængde og har, saa vidt vides, intet Sted anrettet nævneværdig Skade. Derimod synes *Knopormene* i flere Egne af Nord- og Øst-Jylland samt Nordsjælland at skulle blive ret ondartede; særlig i sidste Tredjedel af Juli har man iagttaget mange Larver ved Rødderne af Kaalroer, Turnips, Kaal og andre Planter, hvor de var i travl Virksomhed og allerede havde dræbt mange Planter. Ligeledes er der i enkelte Egne af Jylland Tegn til, at *Kaalbroksvampen* vil blive særlig ondartet i Aar; den har allerede dræbt en Del Planter. Ogsaa *Jordlopperne* har i flere Marker anrettet en Del Skade, især paa sent saaede Turnips. Derimod er *Kaalflueangreb* kun bemærket faa Steder og her kun i ringe Grad. *Bladlus* er fundne i mange Kaalroemarker, men endnu synes den af dem voldede Skade at være ubetydelig.

Hos *Runkel-* og *Sukkerroer* er der endnu ikke iagttaget Angreb af Betydning. *Bladlus* er fundne mange Steder i første Aars Markerne, men synes kun at holde sig til enkelte Planter. *Roeaal* har som i tidligere Aar anrettet en Del Skade i Odense- og Assens-Eggen og er i Aar fundne i en enkelt Mark paa Samsø. Endvidere er der fundet enkelte spredte Tilfælde af Angreb af *Smøldertilarver*, *Knoporme*, *Bladskimmel* og *Hjærteforraadnelse*.

Paa *Frø-Runkelroerne* har *Bladlusene* været meget udbredte og tildels ret ondartede, dog ikke paa langt nær saa slemme som i 1904; Angrebet synes i Slutningen af Maanedens at være aftagende eller helt forsvundet; fra Fyn meddeles, at *Lusene* har været værst ved daarlig gødede Frøroer. I flere Egne har man med Held foretaget en Afplukning af de angrebne Partier af Blomsterstanden; saaledes meddeles fra Køgeegnen: „Jeg har to Stykker Frøroer, og det ene har jeg daglig faaet pillet for Bedelusen i Blomstringstiden; derimod fik jeg kun pillet det andet Stykke 3 Gange med nogle Dages Mellemrum; det sidste er langt mere angrebet end det først omtalte, der kun har lidt ubetydeligt ved Angrebet“. Endvidere er der hist og her paa Frøroerne iagttaget svage Angreb af *Rust* og *Bladskimmel*.

I *Kløvermarkerne* kan man nu — hvor Tørken da ikke hindrer Genvæksten — mange Steder se store Pletter, hvor *Kløveraalen* har ødelagt Rødkløverbstanden; overalt hvor *Kællingtand* er prøvet, viser den sin store Modstandsevne mod Kløveraalens Angreb, og denne værdifulde Plante fortjener sikkert en langt større Udbredelse — især paa Øerne — end den hidtil har faaet.

I *Lucernemarker* paa Langeland er fundet et Par Pletter, hvor Planterne var ødelagt og sammenvævet af *Silke*. Hist og her paa Øerne har man iagttaget et nyt Angreb paa Lucernen, som viser sig ved, at Bladene gennemhulles, til Dels i ret stor Udstrækning; det skyldes Larven af en *Snudebille* og fortjener at blive eftersøgt overalt, hvor man dyrker Lucerne; det simpleste Middel mod dette Angreb vil være at hugge Lucernen af, naar det begynder at vise sig, idet man derved kan udsulte Larven. Endvidere har som i forrige Maaned *Skivesvampen* været til Stede i de fleste Marker.

Den 5. August 1906.

F. Kolpin Ravn.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

V.

August 1906.

For denne Maaned er indkommet ialt 27 Indberetninger, hvoraf 8 fra Sjælland, 2 fra Lolland-Falster, 1 fra Fyn og 16 fra Jylland.

For *Kornarternes* Vedkommende er der kun lidet at meddele, da Afgrøderne er indhøstet i Maanedens Løb, og den Skade, som ikke kan føres tilbage til tidligere omtalte Angreb, i de fleste Tilfælde skyldes uheldige Vejrforhold under Høsten. I *Havren* har man siden de sidste Dage i Juli iagttaget Angreb af *Sortrust* mange Steder, især i Jylland; rettidig tilsaaede Marker med Hvid eller Gul Havre har dog ikke lidt kendeligt, medens sent saaede Marker eller Marker med Graa Havre flere Steder har været ret haardt angrebne. I den Anledning bør Opmærksomheden henledes paa, at *Berberisbusken* endnu kan træffes baade i offentlige Anlæg og private Haver næsten overalt i Landet; det kunde derfor være paa Tide, at der blev foretaget alvorlige Skridt til at faa Berberisloven respekteret, hvilket nu kun sker i yderst ringe Grad.

I Bælgene af de indhøstede *Ærter* har man mange Steder iagttaget Angreb af *Viklerlarver*; en Iagttager har fundet c. 50 pCt. af Ærterne ødelagt af dette Dyr.

Størst Opmærksomhed har *Knopormenes* ødelæggende Virksomhed vakt; de er iagttaget i *Rodfrugtmarkerne* vistnok i alle Egne af Landet og paa alle Arter af Rodfrugter (flere Steder i Samarbejde med *Smælderlarver*). Den anrettede Skade er dog meget forskellig i de forskellige Landsdele; størst synes den at være, hvor Sommerørken har været værst. Hvor Angrebet har naaet sit Højdepunkt, er Markerne paa Pletter af indtil $\frac{1}{2}$ Td. Lands Størrelse bleven fuldstændig raserede for Planter, og selv hvor det ikke er gaaet saa galt, er Roernes Masse dog bleven betydelig formindsket, og man frygter for, at de indhøstede Roer ikke skal kunne holde sig. Fra enkelte Egne meddeles det dog, at Roerne er ved at komme over Knopormeangrebet som Følge af den rigelige Nedbør i Maanedens Slutning. Flere Iagttagere har givet Meddelelser om Dyrkningsvilkaarenes Indflydelse paa Angrebets Styrke. Saaledes har det været værst i sent saaede, sent udyndede og daarlig renholdte Marker, eller hvor Planterne har været svækkede som Følge af Insektangreb i den unge Alder; Gulerods- og Sukkerroemarker er bleven særlig slemt medtagne, hvor Planterne er bleven dækket for stærkt med Jord under Radrensningen; i et Gødningforsøg har de ugødede Parceller vist talrigere Angreb end de fuldt gødede. Ogsaa paa *Kaalmarker* har Knopormen gjort Skade; fra Aars meddeles det, at den tidligst udplantede Kaal har lidt mindst, at de for dybt plantede Planter er bleven stærkt medtagne og at det samme har været Tilfældet med hyppede Kaalplanter. Flere Steder har man iagttaget store Flokke af Krager, Raager og Stære i Færd med at indsamle Knoporme i store Mængder; en Iagttager har fundet, at Raagernes Virksomhed har standset Angrebet næsten fuldstændig.

For de enkelte Rodfrugtarters Vedkommende er meddelt følgende Iagttagelser:

Runkel- og *Sukkerroer* har i Maanedens Begyndelse ofte været stærkt angrebne af *Bladlus*; Angrebet er derefter standset ved Regnens Indtræden, ligesom Mariehønselarver flere Steder har fortæret store Mængder af Lusene. *Bederust* er fundet nogle Steder paa Sjælland og Falster, i tiltagende Grad henimod Maanedens Slutning; Rustangrebet har dog endnu ikke nogen truende

Karakter; ved Taastrup har det vist sig særlig slemt i Nærheden af en Frøroemark, paa Grund af Smitte fra denne. *Bladskimmel* er fundet hist og her.

Paa *Kaalroer* og *Turnips* er *Kaalbroksvampen* funden mange Steder, især i Jylland; ofte har den allerede gjort betydelig Skade. I flere Egne af Jylland har *Kaallusen* optraadt i stor Mængde og meget skadeligt paa Kaalroer; men ved Regnens Komme og Mariehønsenes Virksomhed er Lusene næsten forsvundne. Hist og her er der fundet Angreb af *Jordlopper*, *Kaal-møl*, *Kaalorme*, *Krusesyge*, *Bakteriose* m. m., alt dog kun af underordnet Betydning. Ved Vejle er fundet et Angreb af *Roeaal* paa Kaalroer, Turnips og Kaal; da denne farlige Snylter nu synes at vise sig udenfor Sukkerroeegnene (sml. forrige Maanedsberetning), bør Dyrkerne af Foderroer have deres Opmærksomhed henvendt paa dens Angreb, for at disse kan blive kvalt i Fødselen, om de skulde vise sig flere Steder.

I *Gulerodsmarker* i Sydjylland har *Krusesygen* som tidligere gjort nogen, dog ikke megen, Skade.

Kartoffelskimmelen har vist sig i flere Egne; om mere alvorlige Angreb berettes der dog kun fra Øerne; medens Jylland synes at være sluppen for saadanne. Som i forrige Maaned er „Sorte Ben“ jagttaget hist og her.

I første Aars *Kløvermark* har *Bøgersvampens* Frugtlegemer vist sig i Slutningen af Maanednen. Svampens Angreb i Udlægsmarken er allerede bemærket et enkelt Sted. Hist og her er den nye Kløver bleven angreben af *Bladrandbiller*.

Lucernen har overalt lidt en Del af *Skivesvampens* Angreb, der har foraarsaget et for tidligt Bladfald; det har været mest fremtrædende paa fugtige Steder.

Fra Lyngby meddeles et ejendommeligt Angreb af *Knoporme* paa forskellige Bælgplanter (Humble-Sneglebælg, Lucerne, Rødkløver, Alsikekløver); Humble-Sneglebælg er bleven værst medtagen, idet Larverne om Natten gaar op og æder de overjordiske Dele af Planterne fuldstændig af lige til Roden.

Den 5. September 1906.

F. Kolpin Ravn.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

VI.

September 1906.

For denne Maaned er indkommet ialt 20 Indberetninger, hvoraf 5 fra Sjælland, 1 fra Lolland-Falster, 1 fra Fyn og 13 fra Jylland.

I de nysaaede *Vintersædmarker* har der i de fleste Egne endnu ikke været noget alvorligere Angreb; kun ved Løgstør har *Snegle* gjort en Del Skade. Paa Hvede er et enkelt Sted iagttaget noget *Brunrust*. Iøvrigt har man haft Lejlighed til at iagttage forskellige *Rust*-angreb (*Bygrust*, *Gulrust*, *Brunrust*, *Sortrust* og *Kronrust*) paa de Kornplanter, som er spiret frem i Stubmarkerne, og paa de sildig saaede Havremarker, som først er høstede i Løbet af denne Maaned. At man nu kan iagttage *Sortrusten* overalt, ogsaa hvor *Berberisbuske* ikke findes i lang Afstand, kan ikke forundre, naar man betænker de store Mængder af Smitstof, der er dannet og ført vidt omkring i Løbet af August og denne Maaned. I Midtjylland har man under Jordens Behandling til Rug iagttaget en Del *Gaasebillelarver*, men de har endnu ingen Skade gjort.

Om *Kartoffelmarkerne* lyder Angivelserne meget forskellig; medens nogle Marker betegnes som udmærkede, har andre lidt af forskellige Angreb, især af *Knoporme*. Dette Dyr har flere Steder udhulet Knoldene helt, saaledes at man f. Eks. i Vejleegnen kun regner at høste c. 50 pCt. brugbare Kartoffler; selv om dette Skadedyr har arbejdet i særdeles mange Marker, synes det dog kun at være faa, hvor Skaden har været saa stor. *Smælderlarver* har været iagttagne i Knoldene, dog kun hist og her. *Kartoffelskimmelen* har i flere Egne ødelagt Toppen, medens den kun i ringere Grad har angrebet Knoldene; dette sidste gælder især enkelte Sorter, som f. Eks. *Æggeblomme*. Endvidere foreligger der Iagttagelser om Angreb af *Skurv* og *Knoldforraadnelse*.

Runkel- og *Sukkerroerne* har ogsaa lidt under *Knopormenes* Virksomhed, dog vist kun i ringe Grad. *Bederusten* er iagttaget mange Steder; men har været uden nævneværdig Betydning for Roernes Udvikling. Hist og her er fundet *Hjærtetorraadnelse*; *Bladskimmelen* synes i Aar at være yderst sparsomt til Stede.

Kaalroer og *Turnips* har været hjem søgt af forskellige Angreb, af hvilke *Knopormenes* synes at være mest udbredte og i flere Egne særdeles ondartede. *Kaalbroksvampens* Optræden er i Aar meget forskellig i de forskellige Egne; i Vestjylland er den særdeles ondartet, medens den i andre Egne af Jylland og paa Sjælland gør langt mindre Skade end i tidligere Aar. *Kaallusene* har, efter at der i Maanedens Løb atter er indtraadt tørt Vejr, formeret sig stærkt, især i Østjylland, hvor de har svækket Væksten i mange Kaalroemarker. *Meldug* og *Bladskimmel*

har bredt sig stærkt i det tørre Vejr, vistnok overalt i Landet; særlig Turnipsmarkerne er mange Steder helt hvidskimlede af Meldug. *Bakteriosen* hos Turnips, der gør Roen helt raaden indvendig, er ogsaa funden i alle Landsdele; den synes især at optræde hos tidlig saaede Grey Stone og Yellow Tankard; enkelte Iagttagere har fundet, at Angrebet tager sit Udgangspunkt fra Knopormegnav; dog kan man ogsaa finde helt uskadte Turnips ødelagte af denne Sygdom. *Krusesygen* hos Turnips er nu iagttaget i flere Egne, og er hist og her ret ondartet; denne Sygdom fortjener derfor at iagttages nøjere; den kendes paa, at Bladene bliver uregelmæssig krøllede og krusede, Bladstilkene bliver skøre og paa Undersiden forsynede med brune, søvglinsende Pletter; de angrebne Planter dør hyppig af Bakteriose; den direkte Aarsag til Krusesygen er derimod endnu ikke kendt. Enkelte Steder er fundet Angreb af *Kaalfluellarver* og *Smælderlarver*. Det i forrige Beretning omtalte Angreb af *Roeaal* har bredt sig, og i denne Maaned synes et andet lignende at være fundet i Egnen ved Aars. I Kellerup-Egnen har *Ørentviste* gjort en Del Skade i en Kaalroemark, der stødte op til et Dige; Dyrene opholdt sig her om Dagen og arbejdede i Kaalroerne om Natten.

I første Aars *Kløvermark* er *Bægersvampens* Frugtlegerer nu fundne i mange Egne af Landet; men skønt der saaledes maa antages at foregaa en livlig Spredning af denne Svamps Sporer, er der endnu ikke fundet noget Angreb i Udlægsmarken paa den nye Kløver udover det i forrige Maaned iagttagne. Derimod har man hyppig fundet Udlægskløveren stærkt hvidskimlet af *Meldug*.

Lucernen har stadig været angrebet af *Skivesvamp*, dog er dette Angreb nu i Aftagende; de nye Skud, der vokser frem, er i Reglen fri for de af denne Svamp fremkaldte brune Pletter.

Den 3. Oktober 1906.

F. Kolpin Ravn.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter.

VII.

Oktober 1906.

Af de for denne Maaned modtagne Indberetninger og de iagttagelser, som jeg selv har haft Lejlighed til at gøre, fremgaar det, at Sygdomsbilledet paa vore Marker ikke har ændret sig væsentlig siden forrige Maaned, og den for September meddelte Oversigt kan i det væsentlige ogsaa gælde Oktober; der skal derfor nu kun gives nogle supplerende Meddelelser.

I *Vintersæd*markerne er der mange Steder i alle Landsdele fundet Angreb af de for de forskellige Arter ejendommelige *Rust*former (Brunrust paa Rug, Gulrust paa Hvede, Byg- og Gulrust paa Byg) og *Meldug* (især paa Byg); Angrebene er i Reglen kun sparsomt tilstede, i enkelte tidlig saaede Rug- og Bygmarker har de dog været temmelig ondartede (Rug saaet i sidste Halvdel af August, Byg saaet først i September). Ogsaa *Fritflue*angreb er iagttaget hist og her i Rugen, men de fleste Steder i yderst ringe Grad; kun ved Aars er fundet en af Fritfluelarver (i Forbindelse med Brunrust) næsten ødelagt Rugmark, tilsaaet den 18. August.

Udlægsmarkerne viste ved Maanedens Slutning i de fleste Egne af Landet endnu ingen Sygdomme af Betydning. *Bægersvampens* Angreb er dog bemærket enkelte Steder i Midten eller sidste Halvdel af Maaneden. I Østjylland har Angrebet endog været meget ondartet og især hjemsogt Amerikansk Rødkløver; derefter følger Schlesisk og Tidlig sydevropæisk, medens Sildig nordisk er mindst medtaget; Hvidkløver og Alsikekløver er endnu ikke angrebne.

Paa *Rundbælg*, *Agerhejre*, *Rajgræs*, *Hundegræs* og andre Græsser er nogle Steder iagttaget ret stærke *Rust*angreb.

I *Rodfrugt*markerne er foruden de tidligere meddelte ogsaa fundet Angreb af *Rodfiltsvamp* (paa Runkel- og Sukkerroer et Par Steder paa Lolland).

Hermed ophører Offentliggørelsen af Maanedsoversigterne for i Aar; hvis der i Vinterens Løb skulde fremkomme Meddelelser om ondartede Angreb i Vintersædmarker, Græsmarker eller i Beholdningerne af Rodfrugter, Korn o. lign., vil der blive afgivet særlige Beretninger derom.

Den 4. November 1906.

F. Kolpin Ravn.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO